

България в НАТО след 12 години – генератор или консуматор на сигурност?

ГЕНЕРАЛ–ЛЕЙТЕНАНТ О. З. АТАНАС ЗАПРЯНОВ

I. Увод

Република България се присъедини към НАТО през април 2004 г. От историческа гледна точка изминалите 12 години на членство не са продължителен период. Тези години, а и предхождащите ги, свързани с подготовката за присъединяването, бяха белязани от активни обществени усилия и напрегнато вътрешно политическо консолидиране и противопоставяне.

Присъединяването е акт на приемане от обществото на евроатлантическите ценности за свобода на личността, демокрация, върховенство на закона и пазарна икономика, заложен в Конституцията на страната. България се присъедини към семейството на европейските демократични държави – цел, преследвана от най-светлите умове и дейци за национално възраждане на българската нация.

Като поглеждаме назад и се вглеждаме в настоящето вътрешнополитическо статукво, ще констатираме, че както преди, така и днес, това членство се възприема положително от по-голямата част на обществото. (Проучване на Алфа Рисърч в периода 23 февруари–4 март 2015 г. показва, че от анкетиранияте 1 000 души 42% от хората подкрепят участието ни в алианса като важно за сигурността и отбраната на България, срещу 22%, които смятат, че то е вредно за страната. 53% са на мнение, че България трябва да изпълнява всичките си задължения като лоялен член на алианса; 32% - че в зависимост от ситуацията може да не изпълнява някои от тях и само 14% - че не трябва да ги изпълнява и е по-добре да напусне НАТО. На хипотетичен референдум за външнополитическото бъдеще на страната 63% биха гласували "ЗА" запазване ориентацията към ЕС и НАТО срещу 33% - "ЗА" преориентация към Русия и Евразийския съюз около нея.)

Видно е от данните, че и днес съществуват обществени нагласи против това членство. Изразители на подобни нагласи са отделни вътрешнополитически сили като симпатизантите на БСП, АБВ и „Атака“.

В контекста на обществените нагласи темата „България в НАТО след 12 години – генератор или консуматор на сигурност“, макар и провокативна и

предизвикваща разнопосочни мнения, има смисъл най-малкото за да консолидира мнението на поддръжниците на евроатлантизма у нас.

За поддръжниците на евроатлантизма тази тема е полезна, защото те настояват Р България да бъде лоялен и предвидим съюзник, да има видим и съответстващ военнополитически и военностратегически принос към колективните способности за отбрана. Стигайки до крайност в това направление, темата се използва като лост за обществен и политически натиск през последните години срещу управляващото правителство за високи отбранителни разходи, независимо от кои политически сили е излъчено.

Диалогът е полезен и за противниците на евроатлантизма, които работят за провал на това членство, експлоатирайки страховете, че разходването на средства за колективна отбрана не е в интерес на България, че НАТО е отживяла времето си организация. Крайъгълният камък, който обединява тези сили, лакмусът, по който винаги можем да ги разпознаем, е поставянето под съмнение на чл. 5 от Вашингтонския договор.

Вредата от самото разискване на темата е, че дебатът поддържа и генерира съмнения в обществото за преимуществата от членството и мястото на страната ни в Алианса. Тези съмнения ерозират подкрепата за НАТО, като внушават, че България е с нисък авторитет в организацията, „троянски кон” на Русия и подобни политически измислици, които са част от една преднамерена информационна война срещу НАТО.

За да се ориентираме в този спор са ни необходими безспорни критерии. Обективният критерий за оценка е приносът на страната към Алианса за времето на членството, от ратифицирането от Народното събрание на Вашингтонския договор до днес.

Отделните държави допринасят към колективните усилия и съобразно своите ресурсни възможности. Нека погледнем някои от числата в „Годишния доклад на генералния секретар на НАТО за 2015 г.”, представен на 28.01.2016 г. Там е отбелязано, че през 2015 г. е постигнат значителен прогрес към постигане на целите, поставени на срещата в Уелс през септември 2014 г. за спиране на намаляването на разходите за отбрана, за отделяне на 2% от брутният вътрешен продукт за отбрана, като 20 % от тези разходи бъдат предназначени за научни изследвания, разработване и придобиване на основни системи въоръжение. Очаква се 19 страни-членки да постигнат тази цел през 2016 г.

През 2015 г. 16 страни-членки на НАТО не само са успели да спрат намаляването на военните си бюджети, но реално са увеличили разходите за отбрана. Независимо от това и през 2015 г. 72% от общите разходи за отбрана в Алианса се поемат от страните-членки от Северна Америка и най-вече от САЩ. Макар тези данни да не подлежат на директно сравнение, поради различната абсолютна стойност на БВП, този контраст дава

представа за нуждата от постигането на по-добър баланс на приноса на страните в рамките на НАТО. (Фиг. 1)

Фигура 1 – Разходи за отбрана на НАТО 2008 – 2015 в млрд. щ. д.

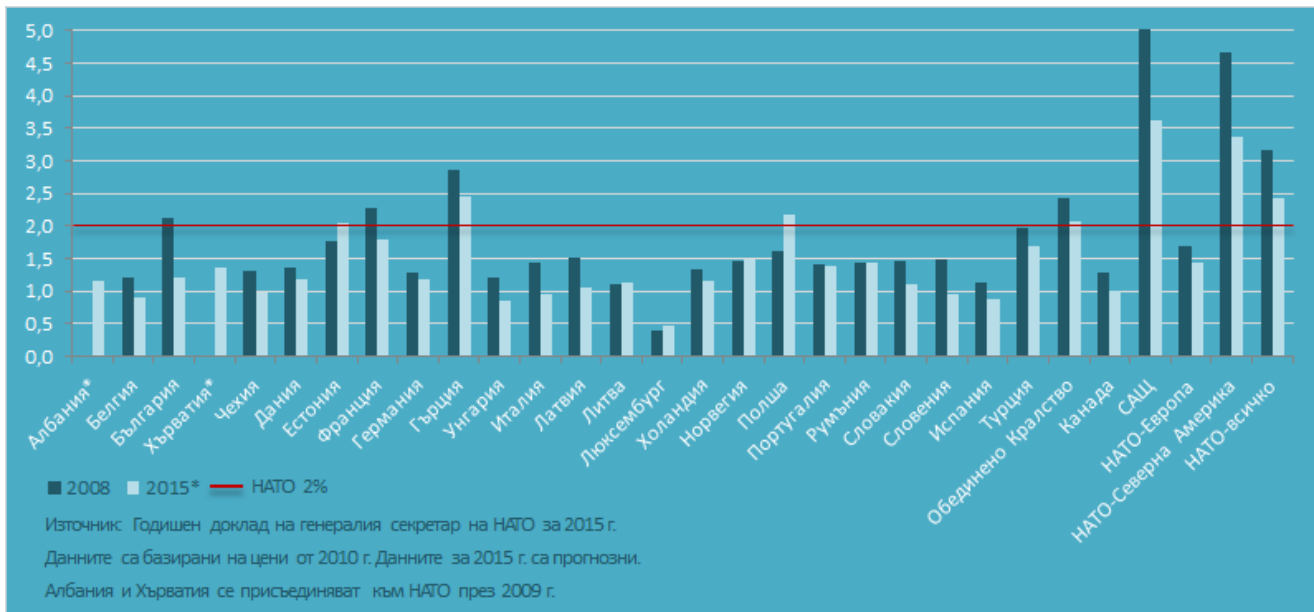
Представените данни за Република България в „Годишния доклад на генералния секретар на НАТО за 2015 г.“ са тревожни. Заделеният процент от brutния вътрешен продукт за отбрана в нашата страна за периода 2007-2014 г. спадна от 2,3% на 1,35 %. За 2015 г., отделените от Република България разходи за отбрана са в размер на 1,20% от БВП или 599 млн. щ. д., при очакван БВП от 53 млрд. щ. д.

Така например Гърция, въпреки финансовата криза, е похарчила за отбрана почти 4,78 млрд. щ. д., или малко над 8 пъти повече от България, при очакван БВП от 244 млрд. щ. д., т.е. при 4,6 пъти по-голям БВП спрямо нас.

Друг пример е Естония, която е отделила 2,04% от БВП за отбрана или 467 млн. щ.д., при очакван БВП от 24 млрд. щ.д. и население от около 1,3 милиона жители. При 2,2 пъти по-малък БВП Естония е отделила 78% от разходите, които България отделя.

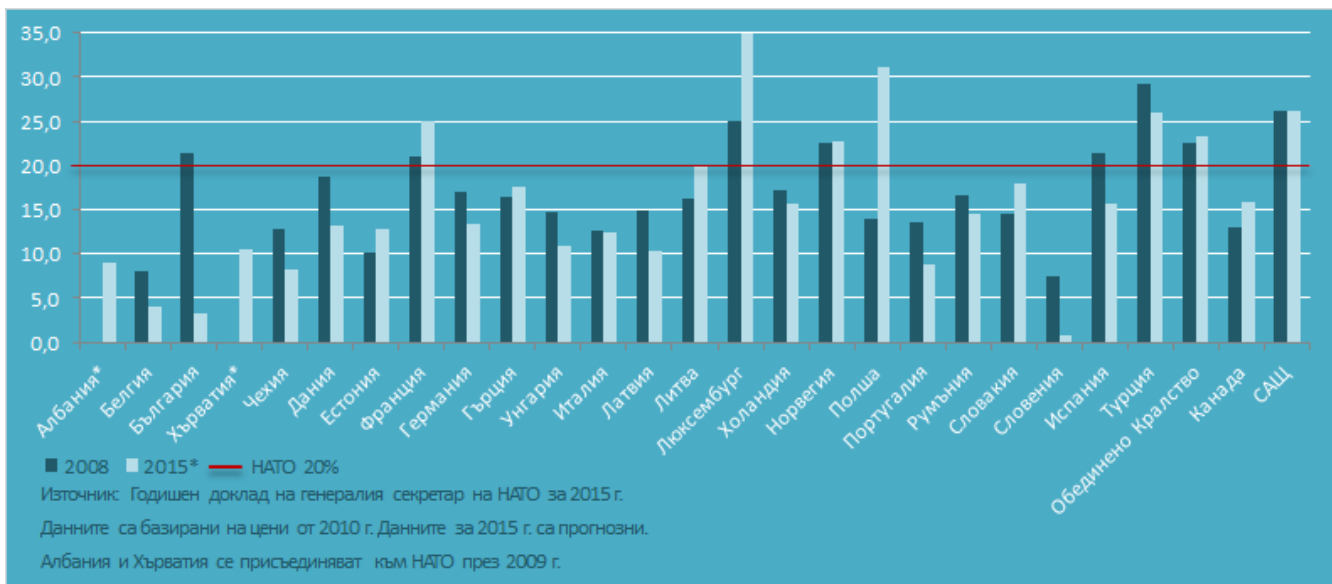
Страните, заделящи между 1 и 1,5%, са Албания, България, Хърватска, Дания, Германия, Латвия, Литва, Холандия, Норвегия, Португалия, Румъния, Словакия и Канада. Франция и Турция заделят между 1,5 и 2%. Страните, които отделят 2 или повече процента от БВП за отбрана са: Естония, Гърция, Полша, Обединеното кралство и САЩ.

Има и държави, които отделят под 1% от БВП за отбрана: Белгия – 0,9%, Чехия - 0,97%, Унгария – 0,85%, Италия – 0,95%, Люксембург – 0,47%, Словения – 0,95% и Испания – 0,89%. Тук е важно да се отбележи, че реалното изражение на разходите за отбрана за тези държави в абсолютна стойност е значително по-голямо от това на България, например Белгия – 4,2 млрд. щ. д., Чехия – 1,8 млрд. щ. д., Унгария – 1,02 млрд. щ. д. (Фиг. 2)

Фигура 2 – Разходи за отбрана в НАТО като % от БВП на държавите

Ниският брутен вътрешен продукт на Република България винаги е предопределял едни от най-ниските стойности на разходите за отбрана на глава от населението, който е по-висок само от този на Албания и е в пъти по-малък от средните стойности за останалите съюзници от Европа.

Фигура 3 - Разходи за основни системи въоръжение и бойна техника като процент от общите разходи за отбрана

По отношение на отбранителните разходи, отделяни за основни системи въоръжение и бойна техника, България е на предпоследно място с показатели от около 3,2% (единствено Словения е след нас с 0,8%). Четири страни-членки харчат до 10 % от бюджетите си за въоръжение и бойна

техника: Албания, Белгия, Чехия, Португалия. Дванадесет заделят за тази цел между 10 и 20%: Канада, Хърватска, Дания, Естония, Германия, Гърция, Унгария, Италия, Латвия, Румъния, Словакия и Испания. Осем държави харчат над 20%: Франция, Литва, Люксембург, Норвегия, Полша, Турция, Великобритания и САЩ, като при Люксембург процентът е около 35,3. (Фиг. 5)

В абсолютни стойности средногодишните разходи за отбрана на нашата страна са далеч под необходимите за поддържането на способни въоръжени сили и абсолютно недостатъчни за тяхната отдавна наложителна модернизация. Както и през предходните години, през 2015 г. за модернизация Република България е отделила твърде малко средства, което е негативен показател. През изминалата година България продължи да бъде сред страните, които не реинвестират обратно в отбраната онези ресурси, които са били освободени в резултат на реформи и съкращения. Невъзможността поради недостатъчно финансиране да бъдат стартирани важни проекти за модернизация на въоръжените сили затруднява усилията за изпълнението на приоритетите и целите в сектора за отбрана.

II. Същност на задълженията и на приноса към колективната отбрана и обективното им измерване.

НАТО е международна военнополитическа организация, основана на 4 април 1949 г. с подписването на Северноатлантическия договор, наричан още Вашингтонски договор. Основополагащ е чл. 5, който гласи: **”Страните по Договора се договарят, че въоръжено нападение, предприето срещу една или повече от тях, в Европа или в Северна Америка, ще се разглежда като нападение срещу всички тях, вследствие на което се договарят, че в случай на такова въоръжено нападение всяка от тях, упражнявайки правото си на индивидуална или колективна самоотбрана, признато в член 51 от Устава на Организацията на обединените нации, ще окаже помощ на нападнатата страна или страни по Договора, като незабавно предприеме, индивидуално и съгласувано с останалите страни по Договора, такива действия, каквито смята за необходими, включително употребата на въоръжена сила, за възстановяване и поддържане на сигурността в Северноатлантическата зона.**

Всяко такова въоръжено нападение и предприетите като следствие от него мерки ще бъдат незабавно доведени до знанието на Съвета за сигурност. Осъществяването на такива мерки ще бъде прекратено, след като Съветът за сигурност предприеме необходимите стъпки за възстановяване и поддържане на международния мир и сигурност.”

Очевидно е, че за да са в състояние за колективна отбрана, страните трябва да разполагат със собствени въоръжени сили. Това положение е заложено в чл. 3 на същия договор, който гласи: **”За по-ефективно**

постигане на целите на настоящия Договор страните по него, поотделно и съвместно, като развиват непрекъснато и ефективно собствените си възможности и си оказват взаимна помощ, ще поддържат и развиват своите индивидуални и колективни способности да се противопоставят на въоръжено нападение.”

В изпълнение на поетите задължения Р България поддържа собствени въоръжени сили и допринася за попълване на националната квота с личен състав в командната структура на НАТО. Подобно на другите членки страната ни е създавала собствена Делегация и военно представителство в Главната квартира на НАТО в Брюксел. Финансовият принос към общия бюджет на организацията ежегодно се внася в пълно съответствие с бюджетната процедура. По тези изисквания българската държава дава неоспорим принос към колективната отбрана и не може да се нарече консуматор на сигурност.

На срещата в Уелс държавните и правителствените ръководители постигнаха съгласие за преодоляване на негативните тенденции по отношение на разходите за отбрана, поемайки ангажимент за тяхното по-ефективно използване. Поетите ангажименти включват и съгласие за директно насочване на инвестициите към изпълнението на Целите за способности, и реализиране на приоритетите на Алианса в областта на способностите.

За определяне на индивидуалния принос на всяка страна е създадена система от входно-изходни измерители, които имат за цел да предоставят база за обективен, безпристрастен и унифициран анализ. Съюзниците оценяват ежегодно напредъка по изпълнението на базата на приетите 11 измерителя. Оценката на напредъка има повече морално измерение за степента на солидарност между държавите в изграждането на колективни способности, отколкото да класира и порицава, но тя е важна, защото неосигуряването на планираните сили от дадена страна трябва да се поеме от друга, със съответните финансови разходи.

А. Измерители, отчитащи нивата на инвестициите за отбрана:

Измерител № 1 – Процент от БВП за отбрана.

Нациите, постигнали 2 % и повече за отбрана, да продължат да поддържат това ниво. От страните, изразходващи по-малко от 2 %, се изисква да спрат всяко по-нататъшно снижаване на разходите. На срещата в Уелс държавните и правителствените ръководители поеха ангажимент за постепенно нарастване на разходите за отбрана на 2 % в продължение на 10 години.

Измерител № 2 – Процент от разходите за отбрана за закупуване на основни въоръжения, бойна техника, екипировка и оборудване, включително за изследвания и развитие. Изискването на този показател е нациите да постигнат изискуемото равнище от 20 % и повече в рамките на 10-годишен период.

Б. Изходящи измерители, отчитащи приноса за развитието на способностите:

Измерител № 3 – Процент на изпълнението на количествени и качествени показатели на националните цели. Отчита доколко успешно се прилагат и изпълняват в набелязаните срокове националните цели в контекста на Процеса на отбранително планиране в НАТО.

Измерител № 4 - Процентът на личния състав от СВ, летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т водоизместимост от общия техен състав, които са определени и отговарят на всички изисквания за участие в операции извън националните предели на страната. Изискванията са съответно за СВ – 50%, ВВС – 40% и ВМС – 80%.

Измерител № 5 – Процентното съотношение на личния състав от СВ, броят на летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т водоизместимост, спрямо техния общ състав за всяка категория, които могат да бъдат поддържани в операции извън националните предели на страната. Изискванията са съответно за: СВ - 10%, ВВС- 8% и ВМС – 28%.

В. Изходящи измерители, отчитащи фактическия принос към НАТО:

Измерители №№ 6, 7 и 8 – Процентното съотношение на личния състав от СВ, летателните апарати от ВВС и корабите от ВМС с над 300 т водоизместимост, спрямо техния общ състав за всяка категория от декларираните за участие в операции извън националните предели и фактически участващи в операции като част СВ, ВВС и ВМС, попадащи в категорията deployable. Всеки от тези показатели се разглежда в три измерения, отчитащи общото участие в: (а) операции на НАТО; (б) други многонационални (ООН, ЕС, коалиции), включително национални операции; и (в) дейности, свързани с мерките за гарантиране на сигурността.

Измерител № 9 – процент на попълване на националната квота от длъжности в командната структура на НАТО, което следва да бъде 100 %.

Измерител № 10 – процент на попълване на позициите в щабовете на структурата на войските и силите на НАТО от личния състав на дадена страна, участващ в операции спрямо останалия личен състав (отделно за операции на НАТО и други многонационални – на ЕС, ООН, коалиционни или национални операции).

Измерител № 11 - участие в попълването на силите за незабавен отговор (Immediate Response Force). Този измерител има връзка с т.н. “доброволни национални цели” и следва да бъде изпълняван на 100 %.

III. България и изпълнението на задълженията ѝ към колективната отбрана на Алианса

Членството на страната ни в НАТО и Европейския съюз оказва непосредствено влияние върху отбранителното ни планиране, изграждането и поддържането на необходимите сили и способности. По тази причина националният процес на планиране е изцяло синхронизиран и хармонизиран с Процеса на планиране на отбраната в НАТО (NATO Defence Planning Process - NDPP) и с този в ЕС. Така заложените приоритети за изграждане на Въоръжените ни сили и на Българската армия са в пълен синхрон с изискванията и поетите ангажименти под формата на изпълнение на Цели за способности от Република България.

Целите за способности са пряко изражение на изискванията на Алианса за въоръжени сили и отбранителни способности, които страната ни следва да предостави за нуждите на колективната отбрана в духа на основополагащите принципи на НАТО за справедливо споделяне на отговорностите и тежестите между страните-членки и отправяне на разумно и поносимо предизвикателство към тях. Тези цели поставят пред страната ни изисквания за изграждане на високотехнологични способности и предлагат направления за по-тясна специализация при участието ни в операции.

С пакета ЦС-2013 Р България поема ангажимент да изгради способности по 55 цели и да подготви 50 формирания за колективната отбрана на Алианса. Краткосрочният планиращ хоризонт е до 2019 г., а средносрочният – до 2028 г. В по-голямата си част формиранията, декларирани за колективната отбрана на Алианса, се предвиждат и за нуждите на Общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на ЕС.

Подготовката на декларираните формирания и изграждането и поддържането на отбранителни способности, са основна предпоставка за адекватното участие на страната ни в системата за колективната отбрана на НАТО. Формиранията обособяват т. нар. количествени изисквания на поетите от държавата ангажименти, докато качествените изисквания се постигат чрез изпълненията на ЦС по определени области, като напр. Съвместно разузнаване и наблюдение, ЯХБЗ, КИС и др.

Когато говорим за декларираните формирания, следва да се отчита, че информацията за тях е класифицирана и не може да се представи в подробности. Това, което може да се посочи е, че те са в много широк спектър и като области, и като числен състав. Между тях има бойни способности и такива за бойно осигуряване и поддръжка. Като размер те варират от отделни екипи до цяла механизирана бригада. По области се подразделят на формирания от СВ, от ВВС, от ВМС, от Силите за специални операции и спомагателни. Специфично изискване има и за изграждане на невоенни способности, които наложиха близко взаимодействие с външни за МО структури като МВНР и МВР.

Използваемостта на въоръжените сили е критерий, който бе въведен от НАТО с цел придобиване на по-реалистична оценка на приноса на всяка

нация в изграждането на необходимите способности и реалното участие в мисии и операции. С тази цел бяха въведени посочените по-горе 11 измерителя, разделени в три групи:

I група - Входящи измерители, отчитащи нивата на инвестициите за отбрана.

II група - Изходящи измерители, отчитащи приноса за развитието на способностите.

III група - Изходящи измерители, отчитащи фактическия принос към НАТО.

Използваемостта на въоръжените сили е един от основните показатели, който показва равнището на трансформацията както на Алианса като цяло, така и на въоръжените сили на отделните държави-членки. Тя е и основен индикатор за степента на изпълнение на поетите ангажменти към колективната отбрана. Ключови от гледна точка на използваемостта на силите се явяват измерителите от втора и трета група.

Единият от показателите, свързани с използваемостта на въоръжените сили, разглежда възможността за участие в операции и мисии извън територия на съответната страна (Експедиционни сили - Deployable), като изискванията са за 50% от формиранията на Сухопътните войски, 40% от летателните апарати на Военновъздушните сили и 80% от корабите на Военноморските сили. По този показател през 2015 г. в частта за Сухопътните войски страната ни покрива изискванията на НАТО, но в частта за Военновъздушните и Военноморските е налице значително изоставане.

Следва да се отбележи, че изпълнението на ЦС и подготовката на декларираните формирания към момента отбелязва изоставане от графиците. Крайно недостатъчните средства за доставка на ново въоръжение и техника и за осъществяване на програмите за модернизиране през последните 6-7 години доведоха до затруднения в поддържането на вече постигнатите способности и възпрепятстваха придобиването на нови такива.

В резултат на натрупаното изоставане се наложи коригирането на сроковете на част от декларираните формирания. Голяма част от декларираните формирания са сертифицирани със значителни ограничения поради недостиг или липса на нужното въоръжение, техника, екипировка или неосигуряването им с гориво и материални средства.

Използват се едни и същи материални и технически средства за окомплектоване на няколко декларирани формирания, като се смята, че те няма да бъдат активирани по едно и също време. Валидността на подобни допускания трябва да бъде преосмислена в условията на променящата се среда за сигурност, като е наложително да бъдат предприети спешни и адекватни действия. Това изоставане доведе до негативни оценки за страната ни от НАТО по отношение спазване на графиците по изграждане на

декларираните способности и формирвания, както и за приноса ни към колективната отбрана.

За осигуряване развитието на Въоръжените сили през идните години с балансираните способности по всички компоненти за изпълнение на целия спектър от задачи през изминалата година бяха разработени и приети последователно „Програма за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2020“ и на нейна база – „План за развитие на въоръжените сили до 2020 г.“, които определиха и основните инвестиционни проекти, насочени към модернизирането на Въоръжените сили и решително нарастване на техните способности.

За осъществяване на посочените програмни документи е необходимо страната ни да изпълни решенията от Срещата на високо равнище на НАТО в Уелс през 2014 г., като отделя не по-малко от 2% от БВП за отбрана. Планът предвижда това да се става поетапно за периода от 2018-2024 г.

През настоящата година бюджетът на МО съставлява 1,35% от БВП на страната и е на равнището, достигнато със закона за държавния бюджет за 2014 г. Така се постига първото и минимално изискване от срещата в Уелс: да спре по-нататъшното намаление на бюджетите за отбрана. Макар и все още недостатъчни, с отделените средства предвиждаме да започнем назначаване на военнослужещи приоритетно за декларираните военни формирвания, както и стартиране на някои от инвестиционните проекти, в т.ч. придобиване на нов тип боен самолет, многофункционален модулен патрулен кораб и бойни бронирани колесни машини.

Както е известно, МС на заседанието си от 30 март 2016 г. одобри инвестиционните разходи за три проекта: придобиване на нов тип боен самолет; придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб и ремонт и поддръжка на самолетите МИГ-29. В крайна сметка, стремежът ни е насочен към постигане на бюджет за отбрана 2% от БВП и съотношение на разходите за личен състав, текуща издръжка и капиталови разходи 60:20:20, което съответства на средните норми за страните от НАТО и ЕС и ще осигури нормалното функциониране на Въоръжените сили и изпълнение на определените им мисии и задачи.

Допълнително анализираме и пътища за задълбочаване на сътрудничеството с Агенциите на НАТО и ЕС за подпомагане реализацията на приоритетните инвестиционни проекти за модернизация на въоръжението и бойната техника. В момента се конкретизират възможностите, които предоставя инициативата на Германия за Рамковата нация.

Участието в операции и мисии е много съществен принос и нагледен пример за споделяне на колективните усилия между съюзниците. В изпълнение на мисията на въоръжените сили „**Подкрепа на международния мир и сигурност**“ през 2015 г. формирвания и отделни военнослужещи участваха в 14 различни мисии и операции зад граница, както следва:

В операции и мисии на НАТО:

1. Мисия на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане в Афганистан;
2. Операцията на Стабилизиращите сили на НАТО в Косово (KFOR);
3. Операция на НАТО за борба с тероризма в Средиземно море (ACTIVE ENDEAVOUR);
4. Операция на НАТО за борба с морското пиратство в акваторията около Сомалия (OCEAN SHIELD);
5. Операция на НАТО по усилване на противовъздушната отбрана на Република Турция (ACTIVE FENCE);
6. Принос към Силите за отговор на НАТО NATO Response Force.

В операции и мисии на Европейския съюз:

7. Операцията на Европейския съюз в Босна и Херцеговина (EUFOR ALTHEA).
8. Военноморска операция на ЕС за възпрепятстване, предотвратяване и възпиране на пиратски действия край бреговете на Сомалия (EU NAVFOR ATALANTA).
9. Операцията на Европейския съюз в централната част на Средиземно море (EUNAVFOR MED Operation SOPHIA).
10. Тренировъчната мисия на Европейския съюз в Мали (EUTM Mali)
11. Военна операция на Европейския съюз в Централноафриканската република (EUFOR RCA).
12. Гражданска мисия за наблюдение в Грузия (EUMM).
13. Полицейска мисия на ЕС в Афганистан (EUROPOL – Afghanistan).

В операции и мисии на ООН:

14. Мисия на ООН в Либерия UNMIL.

Общият брой военнослужещи, участвали в планираните ротации през годината, е около 420, включително и ротата от междинния резерв за операция ALTHEA на ЕС в Босна и Херцеговина. За участие в операции и мисии извън територията на Република България бяха сертифицирани 11 контингенти от въоръжените сили.

Таблица – сертификации на контингенти от въоръжените сили.

№	Контингент	Сертификации (бр.)
1.	Контингент за участие в операцията на НАТО „Resolute support” в Афганистан.	2
2.	Екип съветници за участие в операцията на НАТО „Resolute support” в Афганистан.	1
3.	Национален елемент и междинен резерв за участие в операцията на Европейския съюз в Босна и Херцеговина	2

	(ALTHEA).	
4.	За участие в операцията на Стабилизиращите сили на НАТО в Косово (KFOR) HUMINT TEAM.	2
5.	Щабни офицери за участие в операцията на Европейския съюз в Босна и Херцеговина (ALTHEA).	2
6.	Военно формирование за участие в състава на многонационална бойна група на Европейския съюз – HELBROC	1
7.	Модул „Среден транспортен самолет - C-27J “Spartan”“ от състава на BBC	1

IV. Заключение

Качественото и навременно изпълнение на поетите от Р България ангажименти към колективната отбрана ще допринесе за по-нататъшното издигане на авторитета на страната ни като надежден съюзник на НАТО и истински генератор на сигурност. От приведените данни в изложението, на базата на приетите от МС и Народното събрание стратегически документи, категорично може да се твърди, че според своите икономически и финансови възможности Р България е надежден съюзник с неоспорим принос както към операциите на Алианса, така и в създаването на способности за колективна отбрана.

Обективността изисква да признаем, че прилаганата тенденция за намаляване на бюджета за отбрана през предходните години доведе до сериозни проблеми както в кадровото осигуряване на Въоръжените ни сили, така и в тяхната модернизация, респективно към приноса на страната в колективните съюзни усилия.

Предприетите от правителството мерки за увеличаване на военните разходи заслужават нашата подкрепа и одобрение. Събитията в Украйна, бежанската криза и терористичните атаки в Париж (2015 г.) и в Брюксел (2016 г.), нарастването на настъпателните сили на страните извън НАТО показват, че трябва да се готвим за силна отбрана, ако искаме да живеем в мир и сигурност.

(Докладът е изнесен на научно-практическата конференция „Адекватността на българската отбранителна политика в национален и съюзен контекст и необходимото развитие на въоръжените сили до 2025 г.“ на 7 и 8 април 2016 г.)